

Doradztwo zawodowe kl. VII

10. Temat: Kompetencje na rynku pracy

Przeczytaj poniższy tekst

Analogia pomiędzy rynkiem pracy a rynkiem owocowo-warzywnym: sprzedawca posiada na straganie pożądaną przez nas towary, które możemy zakupić, płacąc określoną ilość pieniędzy. Na rynku pracy to my posiadamy określone kwalifikacje, umiejętności, zdolności, za które zapłaci nam pracodawca. Rynek pracy jest sferą, w której zachodzą procesy związane z zatrudnieniem oraz bezrobociem. Kupującymi są na nim pracodawcy, zaś sprzedającymi pracownicy.

rynek pracy

Rodzaj rynku, na którym przedmiotem wymiany pomiędzy kupującym a sprzedającym jest praca. W przypadku rynku pracy kupującym jest oferujący zatrudnienie pracodawca, a sprzedającym – pracownik otrzymujący za swoją pracę określone wynagrodzenie.

Rynek pracy kształtowany jest poprzez podaż pracy oraz popyt na pracę. Podaż pracy to zasób siły roboczej – ogół osób już pracujących bądź poszukujących zatrudnienia za określoną płacę. Popyt na pracę to zgłaszane przez pracodawców zapotrzebowanie na pracę, czyli liczba osób, którą pracodawcy gotowi są zatrudnić oferując określone wynagrodzenie. Najważniejszymi czynnikami wpływającymi na popyt na pracę są koszty i wydajność pracy oraz zapotrzebowanie na dobra i usługi. Popyt na pracę jest więc popytem pochodnym – wynikającym z popytu na produkty lub usługi, do wytworzenia których potrzebna jest praca.

Sytuacja, w której następuje zrównanie podaży pracy oraz popytu na pracę określa się mianem równowagi na rynku pracy. Oznacza one pełne zatrudnienie – czyli taki stan na rynku pracy, kiedy wszystkie osoby akceptujące określony poziom wynagrodzenia mogą znaleźć pracę. W gospodarce rynkowej równowaga na rynku pracy oraz pełne zatrudnienie wiążą się ze zjawiskiem bezrobocia dobrowolnego i naturalnego. Bezrobotne dobrowolnie są osoby niepodjęjące pracy z własnego wyboru. Natomiast bezrobocie naturalne jest pochodną naturalnych procesów zachodzących na rynku pracy, jak likwidacja już istniejących miejsc pracy i powstawanie nowych czy zachowania samych pracowników - chęć zmiany pracy,

przeprowadzka do innej miejscowości czy choroba uniemożliwiająca wykonywanie obowiązków zawodowych. Brak równowagi na rynku pracy objawia się na dwa sposoby. W sytuacji, kiedy podaż pracy jest większa niż popyt na pracę, pojawia się zjawisko bezrobocia – część zdolnych do podjęcia pracy i poszukujących zatrudnienia osób nie znajduje posady pomimo akceptowania oferowanych na rynku pracy wynagrodzeń. Z kolei w sytuacji, kiedy popyt na pracę przewyższa podaż pracy, dochodzi do zjawiska nazywanego deficytem siły roboczej, niedoborem kadr lub niedoborem talentów – oferując określony poziom wynagrodzenia, część pracodawców nie może znaleźć pracowników posiadających wymagane kwalifikacje.

Zróżnicowanie podaży i popytu na pracę powoduje wykształcenie się względnie zamkniętych dla przepływu siły roboczej segmentów rynku pracy. Ograniczony dostęp do niektórych części rynku pracy może być spowodowany:

- konkretnymi wymaganiami pracodawców, które dyskwalifikują określoną część pracowników;
- czynnikami stworzonymi sztucznie na przykład przez wyłączenie z możliwości pozyskania zatrudnienia osób nienależących do danej organizacji związkowej;
- czynnikami kulturowymi, obyczajowymi;
- innymi przeszkodami niemożliwymi do pokonania przez potencjalnego pracownika.

Ze względu na zasięg geograficzny, wyróżnia się rynki pracy o charakterze:

- lokalnym – obejmującym daną miejscowość i jej okolice;
- regionalnym – dotyczącym danego regionu (np. województwa);
- krajowym,
- zagranicznym,
- globalnym.

Wyodrębnia się także rynki pracy ze względu na określone cechy pracowników, np.:

- kwalifikacje (np. rynek pracy osób z wyższym wykształceniem lub rynek pracy niewykwalifikowanej siły roboczej);
- wiek (np. rynek pracy osób w wieku 15-24 lata lub w wieku poprodukcyjnym);
- wykonywane zawody (np. rynek pracy kierowców czy nauczycieli);

- rodzaj pracowników (np. rynek pracy kobiet czy absolwentów).

Cechy pracodawców, według których mogą być dokonywane podziały rynku pracy, to np.:

- forma prawna działalności (np. firmy jednoosobowe, spółki akcyjne);
- forma własności (np. firmy prywatne);
- rodzaj działalności przedsiębiorstw (np. produkcja, handel, usługi);
- wielkość zatrudnienia (np. firmy małe i średnie);
- zakres działania (np. firmy regionalne);
- pochodzenie kapitału (np. prywatny lub zagraniczny);
- stopień specjalizacji czy dywersyfikacji przedsiębiorstw.

Obejrzyj powyższy film i przeczytaj poniższe historie bohaterów. Zastanów się, jakie kompetencje mają poszczególne osoby? Kto ma najwyższe, a kto Twoim zdaniem najniższe kompetencje?

Mam na imię Jacek, właśnie skończyłem szkołę policealną, jestem technikiem masażystą, znam język angielski, lubię pracować sam, ale chętnie pracuję też z innymi. Znajomi często mi mówią, że potrafię słuchać i można na mnie polegać. Jestem punktualny, nie lubię, gdy inni muszą na mnie czekać. Źle się czuję, gdy muszę coś zrobić bardzo szybko – wolę pracować wolniej, ale dokładniej.

.....
.....

Mam na imię Iwona. Po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia rozpoczęłam pracę w kuchni w małej restauracji. Gotowanie zawsze było moją pasją. Skończyłam szkołę w zawodzie kucharz, zdałam egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie.

.....
.....

Mam na imię Monika. Poszłam do liceum ogólnokształcącego, bo nie wiedziałam, co chcę w życiu robić. Niestety nie był to dobry pomysł, bo nauka nigdy nie była moją mocną stroną. Skończyłam szkołę, ale nie zdałam matury. Może pójde do szkoły policealnej? Na razie nie mam żadnego zawodu. Na szczęście w szkole nauczyłam się biegle mówić po angielsku.

.....
.....

Mam na imię Zosia. Odkąd pamiętam w naszym domu były koty. Już w przedszkolu postanowiłam zostać weterynarzem. W trakcie nauki w technikum pracowałam jako wolontariuszka w schronisku i pomagałam w opiece nad zwierzętami. Dzisiaj jestem technikiem weterynarii.

.....
.....

Mam na imię Rafał. Skończyłem liceum ogólnokształcące, teraz studiuje ekonomię. Znam biegle język niemiecki i angielski. W trakcie wakacji pracowałem w małym sklepie, pomagałem w prowadzeniu księgowości.

.....
.....

Mam na imię Krystian. Zawsze lubiłem, gdy wokół coś się działo. Stres nigdy mi nie przeszkadzał. Już w szkole podstawowej dostałem się do reprezentacji koszykówki. Właśnie kończę szkołę, już wkrótce będę technikiem hotelarstwa. W trzeciej klasie technikum ukończyłem kurs: „Kuchnia regionalna”.

.....
.....

Mam na imię Dominik. W zeszłym roku ukończyłem Branżową Szkołę I stopnia. Jestem fryzjerem. Pracuję w salonie, w którym byłem na praktykach. Klienci bardzo mnie chwalą za moją cierpliwość i dokładność.

.....
.....

Mam na imię Krysia. Skończyłam szkołę. Zdobyłam zawód technik architektury krajobrazu. W przyszłości chciałabym pójść na studia. Teraz najbardziej zależy mi na zdobyciu doświadczenia. Moja szkoła współpracowała z wieloma firmami, w tym jedną z Niemiec. Dzięki temu, że znam biegle język niemiecki, wyjechałam tam na staż.

.....
.....

Mam na imię Ada. Od kiedy pamiętam interesowałam się informatyką. Właśnie skończyłam szkołę. Jestem technikiem informatykiem, znam język angielski. Moje mocne strony to: umiejętność analitycznego myślenia oraz wyobraźnia. Lubię się uczyć nowych rzeczy. Jeszcze w trakcie nauki w szkole rozpoczęłam pracę.

Które kompetencje uważasz za ważne na rynku pracy?
Czy łatwo jest je pozyskać?

<https://www.youtube.com/user/koweziu/search?query=kwalifikacje>

Obejrzyj filmy dotyczące interesujących Cię zawodów